

RondUit

IVN De Ronde Venen & Uithoorn

Ontstaan en geschiedenis Botshol

Ringmussen: de naakte feiten

In memoriam Nel Bouwhuijzen

ivn

september 2021 nummer 3

COLOFON

RondUit
Periodiek van:
IVN De Ronde Venen & Uithoorn

Verschijnt 4x per jaar

Redactie:
Wim Bax
Willy Drubbel
Joop Goverts
Gertie Pinxteren
Barbara van Tongeren
Sep Van de Voort

Vormgeving fotogalerij:
Barbara van Tongeren

Contact:
ronduit.redactie@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te wijzigen en in uiterste instantie te weigeren, na overleg met de inzender.

Voor informatie over onderwerpen in dit blad kunt u zich wenden tot de redactie.

Overname met bronvermelding van artikelen of gedeelten daarvan is toegestaan na in kennis stellen van de redactie.

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke organisatie die mensen lokaal bij natuur betreft. Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur duurzaam handelen stimuleert. Daarom laten wij jong en oud de natuur dichtbij beleven en organiseren wij allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten. Binnen de 170 lokale afdelingen zijn 25.000 vrijwilligers actief. Zo'n 150 beroepskrachten werken vanuit de provinciale vestigingen en een landelijk kantoor in Amsterdam. Website: www.ivn.nl

CONTACT INFORMATIE

IVN De Ronde Venen & Uithoorn
p.a. NME-centrum De Woudreus
Pieter J oostenlaan 28a
3648 XR Wilnis
e-mail: secretariaat.ivndrvu@gmail.com
website: www.ivn.nl/afdeling/de-ronde-venen-uthoorn
facebook: www.facebook.com/ivndrvu

BESTUUR

voorzitter
secretaris
penningmeester
lid

Wil Ezendam, 06-21296258, wilezendam@gmail.com
Geke Rutten, 06-16531698, gekerutten61@gmail.com
Rob Idema, 06-51162629, rj.idema@gmail.com
Willeke Rotteveel, 06-22638676, w.r@xs4all.nl

vertrouwenscontactpersoon

Ray Kramer, 06-39596248,
vertrouwenscontactpersoon@ivn-drvu.nl

WERKGROEPEN

onderwijs

vacature; contact: Wil Ezendam, 06-21296258,
wilezendam@gmail.com

lezingen

Tinok van Hattum, 0297-534562,
tinokvanhattum@gmail.com

PR & communicatie

vacature; contact: Wil Ezendam, 06-21296258,
wilezendam@gmail.com

vogels

Michel Leijen, 06-52004564

weidevogelbescherming

Otwin Nonnekes, 06-46056338 / 0297-289354

uilen

Fred van Andel, 06-40201222, andelan@xs4all.nl

amfibieën, reptielen en vissen

Joris Drubbel, 0297-242119, j.drubbel1@kpnplanet.nl

planten

Jetske van den Bijtel, 06-15205835, j.vdbijtel@planet.nl

NME-tuin

Yfke Zijlstra, 0297-287223, yfke.zijlstra@casema.nl

De Veenmollen

Lia Rademaker, lia.rademaker@gmail.com

Anja de Kruijf, 0297-261628, adekruijf@hccnet.nl

ANDERE ACTIVITEITEN EN INFORMATIE

winterwandelingen

Hans Tuinenburg, 06-18082328, htuinenburg@gmail.com

natuurkoffer

Lia Rademaker, 0297-286918, lia.rademaker@gmail.com

natuurfotografie

Tine van der Schaaf, 06-12416152, t.vanderschaaf@ziggo.nl

column: Natuur dicht bij huis

beheer website

Jaap Kranenburg, jaap.kranenburg@gmail.com

redactie RondUit

Patrick Heijne, Coen Vulperhorst, web.ivndrvu@gmail.com

advertenties RondUit

Ronduit redactie@gmail.com, 06-26564159

PR-stand en activiteitenboekje

Sep Van de Voort, 0297-265313, sep.vandevoort@planet.nl

Carla Berkhof, carlaberkhof@hotmail.com en

Ellen Asselbergs, 0297-530139, elleo@hetnet.nl

LIDMAATSCHAP, CONTRIBUTIE EN BETALINGEN

ledenadministratie

Geke Rutten, secretariaat.ivndrvu@gmail.com

contributie

leden	B 20,-
huisgenoot/gezinslid	B 6,-
donateurs	B 12,-

bankgegevens

bankrekeningnummer NL88 RABO 0126 9173 45
t.n.v. IVN De Ronde Venen & Uithoorn

Aanmeldingen, afmeldingen (voor 1 november) en verhuizingen graag tijdig doorgeven aan secretariaat.ivndrvu@gmail.com

Declaraties opsturen/mailen naar de penningmeester: Rob Idema, rj.idema@gmail.com
Proostdijkstraat 16, 3641 AV Mijdrecht

NME-CENTRUM DE WOULDREUS

Pieter J oostenlaan 28a 3648 XR Wilnis, 0297-273692
Conny van Kruijsbergen (di, wo, do), Anouk Andreae (ma, wo, do)
e-mail: nmederondevenen@odru.nl
website: www.dewoudreus.nl

Voorkant: viervlek (*Libellula quadrimaculata*), foto Willy Drubbel

Inhoud

Van de redactie	4
Van de voorzitter	5
In memoriam Nel Bouwhuijzen	6
Botshol roeitocht kinderen	7
Ringmussen: de naakte feiten	8
Schone Rivieren Expeditie	9
Ontstaan en geschiedenis Botshol	10
Kanjers die ook landelijk actief zijn	13
Toevalstreffer	14
Haat en liefde in de polder	14
Fotogalerij: Daar bij de waterkant	15
De favoriete natuurplek van Ellen Asselbergs	16
De Grote kaardebol	17
Bloemen, insecten en grassen	18
IVN Slootjesdagen in Wilnis	20
Nieuwe digibord NME-centrum	21
Tuin Bram de Groote weer open	21
Is de Japanse duizendknoop te bestrijden?	22
Van het NME	23

Belangrijke data

5 september - 13.00 - 16.00 uur	Open dag tuin Bram de Groote in Uithoorn
18 september	World Cleanup Day
19 september	50-dingen Feest, de Woudreus
25 september vanaf 15.00 uur	Schone Rivieren Expeditie in Uithoorn
5 oktober	Algemene Ledenvergadering

Sluitingsdatum kopij voor de volgende editie:

14 november 2021

Kopij en foto's (minimaal 2 MB) graag separaat mailen:
ronduit.redactie@gmail.com

Tuincentrum de Huifkar

- Boeketten
- Bloemstukken
- Gelegenheids bloemwerk
- Kamerplanten
- Decoratiemateriaal van o.a. Riverdale en Pot en Mand
- Tuinplanten, bomen en heesters
- Vijverartikelen
- Tuingereedschap
- Tuinhout
- Dierenafdeling
- Weber barbecues

Adres: Oosterlandweg 32 - 3641 PW Mijdrecht - tel: 0297-593830 - fax: 0297-593601 - e-mail: info@dehuifkar.com - website: www.dehuifkar.com

Van de redactie

Voor jullie ligt alweer de derde RondUit van 2021 en ik word hier toch wel erg blij van. Want ondanks dat we de afgelopen periode nog steeds met beperkende maatregelen i.v.m. Covid te maken hadden, hebben we een groot aantal artikelen van diverse activiteiten en waarnemingen mogen ontvangen. Zoals de bijdragen van Catherine, met haar vaste rubriek 'haat en liefde in de polder' en de naakte feiten over ringmussen.

Niet alleen artikelen over de natuur in onze omgeving, maar ook zeer informatieve artikelen, o.a. over de geschiedenis en het ontstaan van Botshol, een van de mooie natuurgebieden in onze regio.

En lees ook de duidelijke informatie over onze Landelijke organisatie, waarin drie van onze leden participeren. Daar kunnen we met recht trots op zijn.

Bijzonder is ook dat de aankondiging in de vorige RondUit over de slootjesdagen, waarvan nu in dit nummer een leuk verslag staat, weer inspiratie bood voor de IVN natuurfotografieclub. Zij namen dit thema over en zijn ook langs sloot en plas met hun fototoestel aan de gang gegaan.

Maar ook toevalstreffers bij een gewone wandeling in de directe omgeving zijn het beschrijven waard en zo kunnen wij allemaal meegenieten van wat er te zien en horen is. Dank voor alle bijdragen.

Positief is dat de Covid maatregelen op steeds meer onderdelen worden teruggedraaid en dat we nu echt kunnen uitkijken naar de Algemene Ledenvergadering, zie de aankondiging in dit blad. Ik hoop dat iedereen de datum in zijn agenda vastlegt en we eindelijk weer met elkaar het gevoel van een vereniging krijgen. Graag tot ziens!

Willy Drubbel

kootbrillen
voorheen hans winter brillen

De Passage 10 Mijdrecht 0297 284479
www.kootbrillen.nl info@kootbrillen.nl

Van de voorzitter

Het lijkt goed te gaan met de inperkingen. In ieder geval in de goede richting. Voorzichtig worden er weer activiteiten aangeboden zonder dat we ons voortdurend rekenschap hoeven geven van in welke mutatievorm dan ook loerende Covid 19. Vaak gaat het om het weer oppakken van bekende zaken zoals de populaire roeitochten door Botshol of het met jongeren uitvinden wat er zoal in de slootjes binnen ons waterrijk gebied rondscharrelt. Maar ook nieuwe initiatieven komen langs. Bijvoorbeeld de op 25 september geplande schoonmaakactie van een stuk oever van de Amstel. Zo'n schoonmaak valt natuurlijk in het niet in vergelijking met de hoeveelheden vuil die worden aangevoerd vanuit het stroomgebied van Maas en Rijn als gevolg van de extreme regenval, maar het is beslist nodig om voortdurend aandacht te blijven vragen voor al dat plastic en ander materiaal dat niet in de natuur thuishoort. Ik ben dan ook blij met de positieve reactie op onze uitnodiging aan de Admiralgroep (scouting Uithoorn) om met ons mee te doen aan de 'Expeditie Schone Rivieren'. Fijn vanwege de extra handjes, maar naast de bereidheid tot helpen bij deze actie, leidde het tot de intentieafpraak om ook op andere manieren samen te werken. Bijvoorbeeld door onze gidsen in te zetten om te vertellen over de natuur in de regio.

Mijn zoon is sinds een paar jaar eigenaar van een fluissterbootje en als ik af en toe met hem mee vaar is het opmerkelijk hoe minder schuw dieren reageren op zo'n schijnbaar langsdrijvend object. Dat betekent wat langer en rustiger kunnen kijken. Kijken naar wat vogels en andere dieren zoal aan het doen zijn, maar ook opmerken hoeveel niet direct in het oog springend 'restafval' er rondzwerft. Tel alleen maar eens het aantal mondkapjes – als je erop let vind je ze overal. Tot in het bouw materiaal van een meerkoetnest en dat kan toch niet de bedoeling zijn. Ook niet de bedoeling, maar naar het lijkt niet te stoppen, is de vervuiling van onze leefwereld met planten en dieren die door menselijk toedoen binnendringen. De halsbandparkieten vliegen in grote aantallen rond mijn woning, Japanse duizendknoop is onuitroeibaar en tijdens zo'n vaartochtje is het spotten van een waterschildpad met rode of gele wang geen zeldzaamheid. Menig kind is al geschrokken van een Amerikaanse rivierkreeft of een wolhandkrab die dreigend de scharen opheft. Soms voelt het als een verrijking als ik iets 'exotisch' ontmoet, maar de terugkeer van zilvereigers of de wolf is toch anders dan het oprukken via het Main-Donaukanaal van allerlei Oost-Europese waterdieren inclusief hun parasieten. We zullen er mee moeten leren leven – net als met corona. Maar ik vind het wel zorgelijk en kan iedereen de 'nieuwsbrief exoten' aanbevelen.

Omdat het goed lijkt te gaan hebben we het ook aangedurfd de Algemene Ledenvergadering 2021 te plannen, waarbij we er van uit gaan dat op 5 oktober weer ouderwets in fysieke aanwezigheid verantwoording kan worden afgelegd van ons reilen en zeilen en de toekomst zal worden besproken. Natuurlijk is oktober (te) laat voor een Algemene Ledenvergadering en we hebben ook overwogen om de ALV via Skype of Zoom te organiseren. Maar met elkaar samen zijn heeft een heel andere gevoelswaarde dan elkaar via een schermje zien en horen. De afstand die we in het afgelopen jaar (en langer) noodgedwongen van elkaar moesten houden wordt door het merendeel van de leden ervaren als een verlies van kwaliteit in het verenigingsleven. We hopen dan ook dat er na de zomer weer ruimte komt om zonder beperkingen onze ALV te houden en rekenen op een mooie opkomst, die we dan tevens zien als herstart van het letterlijk met elkaar voldoening vinden in wat natuur en omgeving bieden. We heten niet toevallig een vereniging.

Vorig jaar heb ik in RondUit al eens het signaal afgegeven dat kandidaten voor het voorzitterschap welkom zijn. Parkinson roomt steeds meer mijn energieniveau af en er komen regelmatig momenten langs waarbij ik vind dat ik als voorzitter tekortschiet. Dat heeft overigens ook een positieve kant; besturen is een collectieve bezigheid. Regelmatig consulteren we elkaar per mail of telefoon en het maandelijks vergaderen voelt als bij vrienden op bezoek gaan. Dank dus aan mijn medebestuurders die gaten die ik liet vallen rimpelloos overnamen. In de achter ons liggende jaren is er best het een en ander in gang gezet. Corona was een stoorzender maar als ik wat verder terugkijk zijn er flink wat successen bij te schrijven. Zowel met betrekking tot het intern functioneren van onze afdeling als waar het gaat om het volgen van regionale en landelijke ontwikkelingen en het innemen van posities en samenwerking met gelijkgestemde organisaties. Dat is te danken aan tal van individuele leden en nieuwe instroom. In dat kader mag zeker ook worden gewezen op het enthousiasme van de nieuwkomers die lid werden tijdens de natuurgidsenopleiding. Mijn twee zittingstermijnen zitten er op en tijdens de komende ALV zal ik mijn rol overdoen aan een ander. Vanuit ons bestuur denken we in Willeke van Soeren een meer dan prima kandidaat te kunnen aanbevelen, maar de vacature staat open voor iedereen die daar interesse in heeft. Wat mijzelf betreft rest me om iedereen te bedanken voor de mooie tijd die het me opleverde. Ik voel me trots dat ik jullie voorzitter heb mogen zijn. Natuurlijk blijf ik lid en betrokken bij IVN DRVU. Geen afscheid dus maar toch met een beetje weemoed.

Wil Ezendam

In memoriam Nel Bouwhuijzen

Met hoofd en hart verbonden

met de natuur, werk en

ontwikkelingssamenwerking.

Geliefd door velen.

Motto van de rouwkaart, 27 mei 2021

Nel was een van de oudere leden van IVN De Ronde Venen & Uithoorn. In 1977-1978 is zij lid geworden van IVN afdeling De Ronde Venen en Noorden toen zij daar de natuurgidsencursus volgde. IVN De Ronde Venen & Uithoorn bestond destijds nog niet. In 1984 splitste Noorden zich af en een aantal jaren later werd het werkgebied van IVN De Ronde Venen uitgebreid naar Uithoorn, waarmee de huidige afdeling De Ronde Venen & Uithoorn ontstond. Nel heeft vele naamwisselingen van haar IVN-afdeling meegemaakt.

In onze afdeling was haar bekendste activiteit de stinzeplantenexcursie in het voorjaar op de Ridderhofstad Gunterstein in Breukelen, die zij meer dan 20 jaar organiseerde. Zij heeft ook de eerste IVN-weidevogelbeschermingsacties opgezet, samen met Ton Verweij. In het begin was dat het opzoeken van de nesten in de graslanden en de boer daarover informeren. Vervolgens werden er nestbeschermers geplaatst als er vee in de weide kwam. Later heeft onze IVN-afdeling haar kennis van de lokale weidevogelgebieden ingebracht voor het inrichten van de polder Groot Wilnis-Vinkeveen als provinciaal weidevogel- en natuurgebied.

Vanuit haar hobby en als lid van de Videoclub De Ronde Venen heeft zij een instructievideo samengesteld over de Botshol excursies. Die video zal nog wel ergens in de burelen van onze IVN-afdeling liggen. Regelmatig waren haar observaties van vogels in haar tuin te lezen in de IVN-kolom 'Natuur dicht bij huis' in de *Nieuwe Meerbode*.

Naast haar activiteit als vrijwilliger bij onze IVN-afdeling kreeg Nel de kans om zich ook professioneel met IVN bezig te houden. Na haar opleiding 'sociale pedagogie' was zij begonnen bij de vakbond NVV (later FNV), waar zij 20 jaar heeft gewerkt. In 1981 werd de functie van Organisatie Consulent gecreëerd bij het IVN Landelijk Bureau in Amsterdam. Nel heeft op deze functie gesolliciteerd en werd aangenomen. Zij heeft tot haar pensionering in 1995 op het Landelijk Bureau in Amsterdam gewerkt. In de zomer ging Nel elke dag op haar fiets van Vinkeveen naar Amsterdam, alleen bij heel slecht weer nam zij de bus.

Nel Bouwhuijzen was als Consulent Organisatie de link tussen afdelingen en bestuur. Vaak verliepen die contacten middels de districten. Het ging dan om het functioneren van afdelingen, ondersteuning bij het opstellen of veranderen van statuten en het beslechten van meningsverschillen. In haar werk daar benadrukte zij als een van de eersten dat het afdelingswerk van IVN ook bestond uit het uitdragen van zorg voor een duurzame samenleving in harmonie met de natuur.

Sociaal bewogen als zij was, heeft zij zich actief ingezet voor ontwikkelingshulpprojecten in Nepal en Tanzania via de stichting SOS De Ronde Venen.

Nel was een zeer sociaal betrokken mens en heeft zich actief ingezet voor IVN landelijk en in onze eigen vereniging.

Meer te lezen op de IVN website:

www.ivngeschiedenis.nl/IVN_8089/BestuurPersoneel

Otto van Asselen, Piet Heemskerk en Ria Waal

Algemene Ledenvergadering IVN De Ronde Venen & Uithoorn

Het bestuur van IVN De Ronde Venen & Uithoorn heeft dit jaar de Algemene Ledenvergadering gepland op dinsdagavond 5 oktober 2021.

Gezien de onzekere situatie met betrekking tot het coronavirus is nog niet bekend in welke vorm deze vergadering zal worden gehouden. De leden krijgen als er hierover meer bekend is een uitnodiging via de mail alsmede de agenda van de ALV.

Ook op de website zal de agenda van de ALV worden geplaatst:
www.ivn.nl/afdeling/de-ronde-venen-uithoorn

Namens het bestuur,

Geke Rutten, Secretaris IVN De Ronde Venen & Uithoorn

Botsholroeitocht kinderen

Toen wij ergens in 2013 voor het eerst met kinderen gingen roeien in Botshol, kwam langzaam het besef dat buiten spelen voor kinderen niet meer een dagelijks gegeven is. Na school lekker buiten ravotten, vies worden, kikkers vangen, een hut bouwen, is niet meer de gewoenste zaak van de wereld. Gamem kwam op de eerste plaats. Voor hardwerkende ouders is dit misschien ook wel lekker, zo'n rustig kind achter een beeldscherm. Maar een kind achter dat beeldscherm vandaan halen bleek al snel niet zo simpel. En terugdenkend aan hun eigen jeugd, beseften ouders ook wel dat kinderen iets misten en dat buiten spelen juist belangrijk is.

De oprichting van de jeugdnatuurclub De Veenmollen was op dat moment een schot in de roos. We hadden zelfs een wachtlijst. We waren een beetje pioniers wat dit betreft. Inmiddels hebben, gelukkig, zich heel wat meer organisaties toegelegd op het buiten spelen. Zo kent Natuurmonumenten het jeugdprogramma Oerr.

Vorig jaar was de Botsholroeitocht een van de eerste activiteiten na de lockdown. Er meldden zich 22 kinderen aan. En we kunnen zeggen, ze waren er aan toe.

Dit jaar meldden zich maar 6 kinderen aan. Gelukkig mogen ze en is er weer van alles.

Dit kleiner aantal was voor ons geen probleem; prachtig weer, lekker zwemmen tussen de waterlelies, picknicken met af en toe een rode mier in je billen, zelfgemaakte thee van watermunt, met je roeipanen vast zitten in de rietkragen en als je dan toch de kans hebt duw je je broertje met kleren en al het water in. Het hoort allemaal bij lekker buiten spelen. Volgend jaar zullen we zeker weer een roeitocht organiseren.

Anja de Kruijff en Lia Rademaker

Ringmussen: de naakte feiten

Aan het eind van mijn vorige bijdrage over ringmussen (RondUit mei 2021) kon ik alleen maar hopen dat de ringmussen in de nesten voor mijn raam zouden gaan broeden en dat er jonge ringmusjes zouden uitvliegen. Eén paar had gekozen voor een scheef hangende koolmezenkast, één of twee andere paren voor diepe gaten in de knotwilg ernaast. Er vlogen ringmussen de wilg in via verschillende ingangen. Vanaf eind april was ik in onzekerheid: pas vanaf 3 mei mocht ik van Sovon verwachten dat de paren gingen broeden. Maar de nestbouw was duidelijk klaar. De paartjes knuffelden en paarden maar maakten zich even niet zo druk.

Een paar dagen later zag ik ze af en aan vliegen. Toch al aan het voeren? Ik wilde wel graag weten wat er ging gebeuren. Ik vroeg een ervaren vogelaar om voorzichtig in de nesten te kijken. Maar er was niets te zien. Alleen de strootjes, takjes en pluïsjes die de ringmussen zo ijverig naar binnen hadden gebracht. Geen eieren en zeker geen jonge ringmusjes. Wat jammer! Dacht ik. Maar de vogeltjes bleven af en aan vliegen zoals voerende vogels doen. Misschien toch?

Op een dag weet ik het opeens zeker. Want er komt een wezel (een wezel!) aanhobbelen. Recht op de nesten af.

Uit de nesten en uit de rest van de tuin komen tien ringmussen aanvliegen. Ze scheren rakelings over de kop van de wezel, luid roepend. De wezel loopt door, draait zich om en loopt weer richting nesten. Weer scheren de ringmussen roepend vlak over zijn kop. Tot de wezel vertrekt. Dat is dapper van de vogeltjes, want wezels lusten ook volwassen ringmussen.

Zo dapper zijn vogels alleen als hun kroost bedreigd wordt. De volgende dag -11 mei - zie ik zowaar twee kleine kopjes uit het gat van de koolmezenkast steken. Ik app Tijs dat er jongen zijn. Tijs komt ze op 13 mei ringen. Er zijn 4 jongen in de koolmezenkast.

Dat er jongen zijn in de wilg is goed te horen. Maar die kunnen er niet uitgehaald worden voor het ringen. Op 19 mei vliegen de jonge ringmusjes uit.

De ringmussen hadden mij bedot. Ze maken in de nestholte die ze gekozen hebben een compleet bolrond nest, niet alleen een kommetje. Dus als je in het nest kijkt zie je alleen het 'dak' van het nest en dus geen eieren als die er al zijn.

Nu hebben ringmussen tenminste twee, maar vaak drie legsels per jaar. Dus wachtte ik met spanning op de volgende nestelactie. En de ringmussen kwamen regelmatig kijken. Waren zelfs een beetje agressief tegen elkaar: de ene ringmus probeerde de andere aan de vleugel het nest binnen te trekken. Maar tot broeden kwam het niet.

Sindsdien ben ik veel meer over de ringmussen te weten gekomen. Ringmussen zijn paartrouw, schreef ik vorige keer. Maar in diepgravend Engels onderzoek is gevonden, dat vrijwel elk ringmussenest een ei bevat dat bevrucht is door een andere man dan de man van het inwonende paartje. Trouwens, wat betekent paartrouw op een leven van hooguit 4 jaar?

Daarnaast werd gevonden dat de broedtijd, anders dan Sovon aangeeft, al begin april kan beginnen.

Maar ik ontdekte nog iets anders: 'mijn' ringmussen zijn helemaal niet van mij...

Voor het vierde jaar kwamen de ringmussen aan in mijn voortuin.

Met wel 14 exemplaren deze keer. Drie jaar onderzochten ze de nestelkansen in mijn tuin, die zelfs een vierfamilieringmussenkast heeft. Maar altijd vertrokken ze weer. Ik weet nu waarheen. Een snelle enquête in mijn buurtje (ruim 70 huizen) leverde op dat tenminste 10 burens nestelende ringmussen in hun tuin hebben. En die zijn nu, in juli, bezig hun derde legsel groot te krijgen. En dat doen ze al jaren.

Ik ga volgend jaar nog meer mijn best doen om tenminste één paartje hier te houden.

In elk geval ben ik alle andere ringmussen dankbaar dat zij hielpen de dreigende wezel te verjagen.....

Catherine van de Graaf

Schone Rivieren Expeditie 25 september 2021

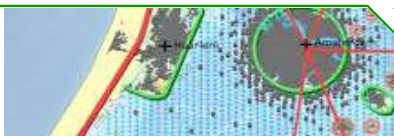
Wereldwijd vormt de plasticsoep een bedreiging voor het milieu en de gezondheid van mens en dier. Dat probleem begint dichterbij dan je denkt. Plastic afval dat hier in de Nederlandse rivieren belandt, stroomt naar de Noordzee. Het Schone Rivieren-project brengt de plasticvervuiling in kaart en pakt het aan bij de bron. Samen met IVN-afdelingen, consumenten, bedrijven en overheden gaan we voor plasticvrije rivieren in Nederland!

Wat is een Schone Rivieren Expeditie?

Een Schone Rivieren Expeditie is een educatieve activiteit langs een water dat uiteindelijk naar de zee stroomt. De activiteit richt zich zowel op de natuurlijke schoonheid als op de menselijke (plastic) vervuiling van het stromend water en zijn oevers. De maand september is uitgeroepen tot de Schone Rivieren Expeditie-maand.

'n Wedge weetje

In 2200, the Old Netherlands will be Small Islands Developing States. Other SIDS – Kiribati, Marshall Islands, Nuie – will be gone, so too much of Accra, Alexandria, Cairo, Cardiff, Dhaka, Jakarta, Lagos, London, Maputo, Miami ... New Atlantis's. Some wedges work. gotothepro@osborn.nl

In onze gemeenten hebben wij als IVN De Ronde Venen & Uithoorn de handschoenen opgepakt en gaan we een Schone Rivieren Expeditie organiseren langs de Amstel op zaterdag 25 september 2021. We starten om 13:00 uur.

Wil je gidsen?

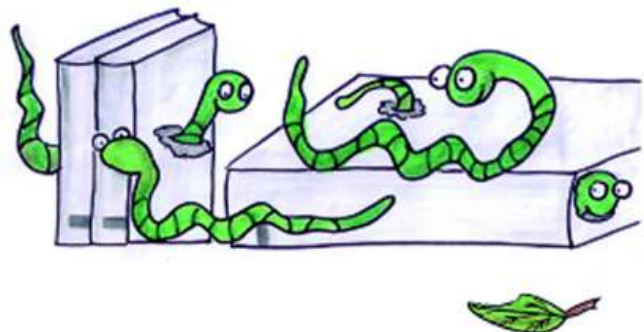
Wij zijn nog op zoek naar IVN-ers die willen gidsen op 25 september. Je loopt dan mee en vertelt onderweg over het ontstaan van het landschap, de natuur die je ziet en het afval dat wordt verzameld. Vóór de 25ste organiseren we nog een bij-/nascholing zodat je goed geïnformeerd kunt gidsen. Als je wilt gidsen neem dan contact op met Geke Rutten of Rob Idema via: schonerivier@ivn-drvu.nl

Doe je mee?

Kom 25 september 2021 om 13:00 uur naar Uithoorn. We verzamelen ons bij het bankje links naast restaurant 'Hertog Jan op het Water' op de hoek Stationsstraat – Wilhelminakade.

Je kan je opgeven via schonerivier@ivn-drvu.nl. Er zijn geen kosten aan verbonden. Hou wel rekening met het weer en praktische kleding.

Geke Rutten en Rob Idema

boekhandel Mondria
De Lindeboom Mijdrecht
0297 - 281855
www.boekhandelmondria.nl

Ontstaan en geschiedenis van Botshol

Nederland is ontstaan als rivierdelta met periodes, de ijstijden, waarin de gletsjers tot in Nederland zijn gekomen en stuwwallen hebben opgeduwd. Water en ijs, samen met een zee die opkwam en zich terugtrok, hebben het landschap gevormd. Rond 4500 v.Chr. ligt dwars over De Ronde Venen van noord naar zuid een waddengebied. Onder Botshol ligt dan ook een afzetting van zeeklei. De grens loopt onder de dijk tussen Botshol en de Vinkeveense Plassen.

In het gebied van De Ronde Venen ontstaat een enorm groot veen naast de Vecht dat steeds hoger wordt. Het veenpakket dijt uit van 3000 tot ongeveer 1250 v.Chr. en is wel 5 tot 8 meter dik. De top van dat veenpakket ligt ter hoogte van de huidige rotonde Ing. Enschedeweg – Mijdrechtse dwarsweg. Het veenpakket watert af via diverse veenriviertjes: de Kromme Mijdrecht, de Amstel, de Waver, de Winkel, de Angstel, de Aa en de Meije. Vanaf die periode neemt de invloed van de zee geleidelijk toe en kan meer water worden afgevoerd uit het hoogveengebied. Sommige delen van het hoogveen worden geschikt voor bewoning en landbouw. De Zuiderzee wordt een echte zee, een arm bereikt ook Botshol en zet zeeklei af. Vanaf ca. 800 v.Chr. wordt de zee brak.

Dan begint de ontginning van de moerassen in De Ronde Venen. Er worden kanalen gegraven naar het midden om het water uit het veen te laten lopen. Je kunt dat mooi zien op de kaart van Beeldsnijder (fig.1). Deze tijd wordt De Grote Ontginning genoemd. Er worden ontginningsblokken vanaf de rivierdijken gemaakt. Bij Botshol is dit vanaf de Oude Waver. Op de Google Maps luchtfoto is goed te zien dat in Botshol vanaf verschillende plekken vanaf de Waverdijk is gestart met ontginnen.

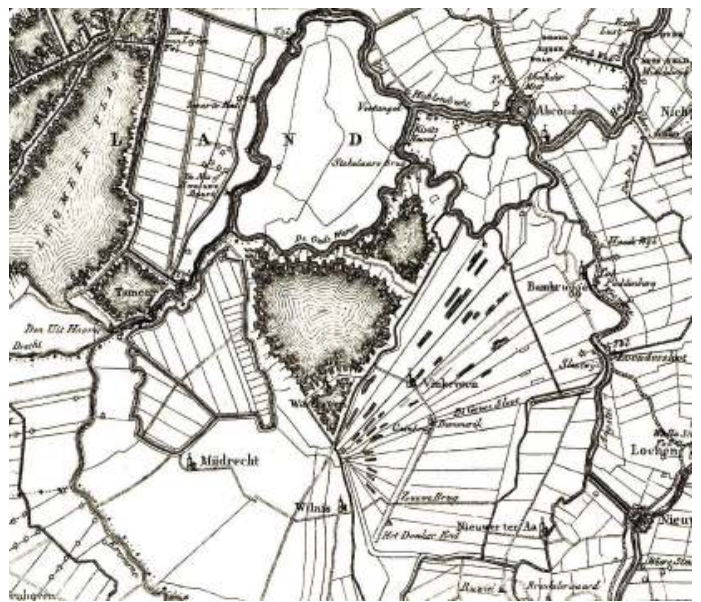

Figuur 1 Uitsnede uit kaart van Beeldsnijder uit 1575

Op die waterkaart van Beeldsnijder uit 1575 staat op de plaats waar nu ongeveer Botshol ligt een meer getekend dat wordt aangeduid als het Botsholse meer. Er is een groene punt gemaakt in het gebied dat nu Waverveen is. Het groene gedeelte behoorde tot Holland, het gele gedeelte tot Utrecht.

Je ziet op de kaart ook allerlei waterwegen lopen naar het midden van De Ronde Venen (waar de groene punt eindigt). Er zijn veel donkere vlekjes gemaakt. Dit is al de ontginning van het veen en het begin van de legakkers. Op de kaart is ook Botshol te ontdekken in drukletters, maar dat is een groter gebied dan datgene waarmee Botshol tegenwoordig wordt aangeduid. Op latere kaarten wordt Botshol ook aangeduid als Bocxhol of Boxhol. Hol betekende in het Oudnederlands waarschijnlijk water of poel en Bots/Bocx/Box is of een persoonsnaam of afgeleid van Botze wat moeras betekent. Dus letterlijk vertaald naar nu zou Botshol Moeraspoel betekenen.

In 1624 verkoopt het Stichtse kapittel van St. Marie in Holland de 'Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnis' (de groene wig) aan Anthony Oetgens, een rijke Amsterdamer. Het Stichtse kapittel is het latere Utrechtse Bisdom. Anthony Oetgens was begin 1600 zeven keer burgemeester van Amsterdam. De rijke burgerij vond het hebben van een eigen 'Heerlijkheid' in die tijd een echt statussymbool. Het lukt Oetgens ook nog om tot de ridderstand verheven te worden door Keizer Ferdinand II. Hij kon zich toen Anthony Oetgens van Waveren, Ridder, Heer van Waveren, Botshol en Ruige Wilnis noemen. De Oetgens van Waveren zijn tot bijna de 19de eeuw eigenaar gebleven van Botshol, totdat het onder de gemeente Waveren en Waverveen werd ingedeeld. Rond 1820 werd Botshol Utrechts omdat de gemeente Waveren en Waverveen bij de provincie Utrecht werd ondergebracht.

Figuur 2 Uitsnede uit kaart topotijdreis (1815-1850)

Botshol was tussen 1777 en 1793 geheel verveend en een groot meer geworden met nog een aantal legakkers, net als Waverveen. Op de eerste kaart van 'Topotijdreis' is te zien dat de hele punt nu een meer is. Dit komt doordat Botshol en Waverveen toen nog bij de provincie Noord-Holland hoorden.

Op de Utrechtse turf werden grote uitvoerbelastingen geheven. De turf uit Mijdrecht en Vinkeveen was voor Amsterdam dus veel duurder. Ondertussen ontstaan er rondom Botshol een aantal polders: Nellestein, de Rondehoep en de Proostdijerpolder. Botshol zelf is onderdeel van de Noorderpolder. Aan de andere kant van de Botsholsedijk ligt de Noorder-Zuiderpolder. Op de kaart van figuur 3 is te zien dat dit eigenlijk een groot meer is. De eendenkooi in het kooibos is duidelijk zichtbaar als groene vlek.

Figuur 3 Uitsnede uit kaart topotijdreis (1872-1880)

De Noorder-Zuiderpolder gaf veel overlast in de 19de eeuw en veel land en huizen verdwenen in dit meer. Men besloot om de Noorder-Zuiderpolder droog te malen. Het Stoomgemaal De Voogt, nu gemaal Winkel, kwam aan het eind van de hoofdtocht te staan. De Noorder-Zuiderpolder en de Zuiderpolder werden gelijktijdig drooggemaakt. Die 2 polders samen heten tegenwoordig de polder Groot-Mijdrecht. Het verschil in waterpeil tussen Botshol en polder Groot-Mijdrecht is groot nl. 4 meter. Het stoomgemaal moest een verschil overbruggen naar de rivier de Waver van 5,5 meter. In het oorspronkelijke plan om de Noorder-Zuiderpolder droog te maken was Botshol ook meegenomen. Toch is Botshol buiten de droogmakerij gehouden. Vanwege het peilverschil of omdat het nog niet geheel uitgeveend was, in het noorden van Botshol was namelijk nog veen te winnen.

De vervening bleef zich in Vinkeveen voortzetten, maar in Botshol kwam dit stil te liggen. Het veen was niet van dezelfde kwaliteit als het Vinkeveense veen. Er zat meer hout in, het was minder mosveen. Doordat de zee ooit zo ver was gekomen als Botshol bevatte het Botsholse veen ook zouten. Bij verbranding van dit veen ontstonden blauwe en groene vonken.

Een andere reden dat de vervening in de Vinkeveense Plassen doorging en in Botshol stopte was dat er een ruil van gebied had plaatsgevonden.

Botshol kwam bij de gemeente Abcoude en de Proostdijerpolder (de latere Noordplas van de Vinkeveense Plassen) kwam bij de gemeente Vinkeveen. In de gemeente Vinkeveen ging men de Proostdijerpolder met een vervenen. De gemeente Abcoude echter leek te vergeten dat Botshol bij hun gebied hoorde. Er werd nooit over het gebied gesproken in de gemeentestukken, behalve als het de bouw van het Fort betrof.

Pas in 1930 wilde men in Abcoude een polder van Botshol gaan maken. Jhr. Mr. C. Dedel, burgemeester van Abcoude en voorzitter van het veenderijbestuur, vroeg in 1930 aan Provinciale Waterstaat van Utrecht te onderzoeken of Botshol drooggemaakt zou kunnen worden. 10 jaar werd over dit plan gedacht en in juli 1940 heeft Provinciale Staten besloten geen vergunning te verlenen voor het droogmaken van de polder Botshol.

Een leuk feitje uit die tijd is dat in het *Utrechts Nieuwsblad* van 21 januari 1938 het bericht verschijnt dat Prins Bernard een stuk van de bekende 'Schoor van Botshol' heeft aangekocht. De secretaris van de Prins, de eerder genoemde Jhr. Mr. C. Dedel, voorheen burgemeester van Abcoude, had een jachtterrein in Botshol en had het terrein aanbevolen aan de Prins. Er zou een zomerhuis gebouwd worden en de Prins zou er de jacht- en vissport gaan uitoefenen. De grond is volgens het bericht ook daadwerkelijk gekocht. Wat er na de aankoop is gebeurd is niet bekend.

Rond 1938 begint het verzet tegen de droogmaking van Botshol steeds grotere vormen aan te nemen. Gedeputeerde Staten wordt er bijvoorbeeld op gewezen om ook met natuurschoon rekening te houden bij de aanleg van wegen.

Figuur 4 Botshol zoals het er in de 2e wereldoorlog uitzag.

In het *Utrechts Nieuwsblad* van 1 mei 1939 wordt een commissievergadering voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied beschreven. In deze vergadering hield Ir J. Loeff uit Loosdrecht een gloedvol betoog voor de bescherming van plassengebieden tegen vuilstort, zandwinning, drooglegging en onvoldoende geregelde bebouwing met zomerhuisjes. Hij pleitte er voor om de huidige (het is dan 1939) plassen en natuurgebieden te behouden zoals ook Botshol.

In 1942 verschijnt in het *Utrechts Nieuwsblad* van 29 juli het volgende bericht: “Bescherming natuurgebieden: verschillende reservaten aangewezen. De president van de Rijksdienst voor het Nationale Plan heeft gebieden aangewezen die in eerste plaats voor bescherming in aanmerking komen”. Botshol wordt dan genoemd, samen met bijvoorbeeld het Gein, de Loosdrechtse Plassen en de Grebberberg. Botshol ziet er dan op de kaart (zie figuur 4) uit als vrij open water. Het Fort is met zand opgehoogd en voor een deel uitgegraven. De grond die bij het Fort is verwijderd is in Botshol verspreid en een deel van Botshol is langzaam steeds meer aan het verlanden en er ontstaat rietland.

In de volgende RondUit zullen we de ontwikkeling van Botshol beschrijven als natuurgebied. Het is een van de mooiste gebieden in onze regio en wij als IVN De Ronde Venen & Uithoorn houden er elke zomer onze roeiexcursies.

Rob Idema

After centuries of assertive struggle as a delta folk, will water defences simply be our last-resort survival steps? Where are the limits to un-growth? How can we prepare for a future we dare not yet envisage?

Wedges work. gotothepro@osborn.nl

BRABEBO
auto-onderdelen
uw partner in gebruikt en nieuw

Brabebo is de all-round professional in de automotive recycling-industrie.

UW PARTNER IN GEBRUIKT EN NIEUW

KWALITEIT • GARANTIE • PRIJS

Deze items zijn van groot belang om op een kostenbesparende manier zaken te doen en in te spelen op de hedendaagse prijs bewuste klant.

Ons bedrijf levert gebruikte en nieuwe onderdelen die volledig voldoen aan deze zaken:

Aantrekkelijke prijzen, dus een extra financieel voordeel waar uw klant dankbaar van zal profiteren...

Hebben wij ondanks ons grote assortiment het gewenste onderdeel niet op voorraad, door samenwerking met verschillende leveranciers is NEE voor ons bedrijf de laatste optie.

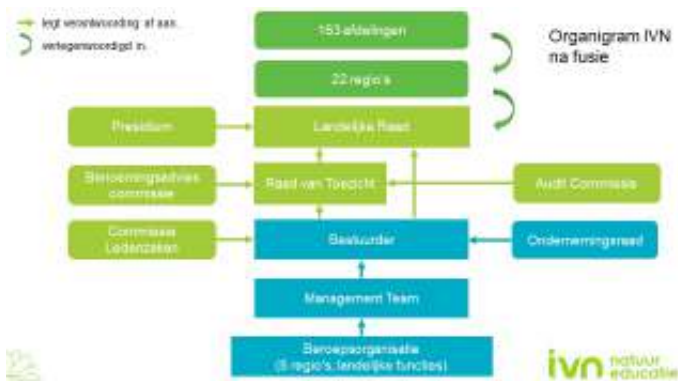
Brabebo Auto-onderdelen is gevestigd in het groene hart van Nederland.

Bel voor nadere info: **0297 - 283 463** of mail naar: info@brabebo.nl

www.brabebo.nl

Kanjers die ook landelijk actief zijn

Als redactie van RondUit richten wij ons op wat er leeft in onze IVN-afdeling. Maar onze autonome afdeling maakt ook deel uit van de landelijke IVN-organisatie. Recent zijn de stichting IVN en de vereniging IVN gefuseerd tot één geheel. De ruim 160 afdelingen, 27.500 leden en 150 beroepskrachten vormen samen één Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid. In het recente zomernummer van Mens en Natuur (pag. 17) staat meer over dit traject en de voorlopig nieuwe structuur van de organisatie.

Drie van onze leden participeren in de landelijke organisatie. Wij zijn benieuwd op welke wijze Fred van Andel, Jetske van den Bijtel en Willeke Rotteveel hierbij betrokken zijn en wat hun rol is.

Een interview met deze 3 kanjers van onze IVN-afdeling kan niet op een mooiere plek plaatsvinden dan midden in de Bovenkerkerpolder. Een gebied dat Fred van Andel uit Amstelveen kent als zijn broekzak. Hij is voorzitter van onze uilenwerkgroep en o.a. ook lid van de plaatselijke weidevogelgroep die over een optimale bescherming van de vogels waakt en het broedsucces volgt. Fred vertelt dat het hier in de polder een goed jaar voor de weidevogels is, met veel nesten met jongen. Mede dankzij een zeer actief anti-vossenbeleid, waarvan het afrasteren van weilanden met een speciale schrikdraad-constructie in de sloten het meest zichtbaar is.

Fred reageerde in 2018 op een oproep van de landelijke IVN-organisatie om een ledenpanel te helpen opzetten. Vanuit zijn werk heeft hij ervaring met dit onderwerp en onderstreept hij het belang van een goed werkende klantenservice. In een werkgroep is een applicatie ontwikkeld en getest. Het IVN-ledenpanel is nu operationeel en ongeveer 150 IVN'ers hebben zich al aangemeld. Met het onlineledenpanel kunnen geïnteresseerde leden al in een vroeg stadium betrokken worden bij plannen en actuele zaken. Fred nodigt iedereen uit om ook deel te nemen in het onlineledenpanel. Dit kan via: www.ivn.nl/aanmeldformulier-ledenpanel.

Jetske van den Bijtel kent dit gebied in de Bovenkerkerpolder nog niet. Ze kijkt hier vooral naar de bloeiende bermen met de vele nectar producerende planten. Zij heeft dan ook de coördinatie van onze plantenwerkgroep. In de vorige RondUit beschreef zij al de activiteiten van de werkgroep die momenteel plaatsvinden: 'Mijn

Berm Bloeit' en 2 inventarisatieprojecten op verzoek van Waternet op de Vuurlijn in Uithoorn en aan het Waverveensepad in Mijdrecht. Jetske is sinds kort lid van de Raad van Toezicht, een orgaan binnen de landelijke organisatie die bestaat uit 8 personen. De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid en op de algemene gang van zaken en geeft de directeur-bestuurder gevraagd en ongevraagd advies. Om Jetske te citeren: "Wij houden toezicht of het geld besteed wordt waarvoor het bedoeld is".

Willeke Rotteveel fietst regelmatig door deze polder. Zij is o.a. actief in Uithoorn in de Tiny Forest werkgroep, de slootjesdag in Uithoorn en zij is lid van ons afdelingsbestuur. Daarnaast zit ze samen met iemand van een andere afdeling in de Landelijke Raad voor de regio Utrecht. De Landelijke Raad is 'het verenigingsparlement' van IVN. Deze Raad komt 4 keer per jaar bijeen om te praten over het beleid van IVN. Een belangrijk onderwerp is het Meerjarenbeleid en de daarop gebaseerde Jaarplannen (met begroting). De ruim 160 afdelingen van IVN zijn verdeeld in 22 regio's. Elke regio stuurt één vertegenwoordiger naar de Landelijke Raad. De stemverhoudingen zijn gebaseerd op het aantal IVN-leden in een regio. Ook landelijke 'werkgroepen' – zoals WoesteLand en de Natuurontdekkers - zijn vertegenwoordigd in de Landelijke Raad. De Landelijke Raad benoemt de leden van de Raad van Toezicht.

Willeke vindt het interessant en leerzaam om in de Landelijke Raad deel te nemen. Ze geeft aan dat belangen soms tegenstrijdig lijken en dat het elke keer weer een uitdaging is om de balans te vinden tussen de wensen van de plaatselijke IVN-afdelingen en landelijke uitgangspunten. Ze is blij dat recent de Prins Bernard Cultuurfonds Prijs terecht aan IVN is uitgereikt.

Willeke, Jetske en Fred

Kortom, alle 3 actieve leden binnen de afdeling IVN De Ronde Venen & Uithoorn. Maar ook betrokken bij het landelijke Instituut. Daar kunnen we trots op zijn.

Gertie Pinxteren en Wim Bax

Haat en liefde in de polder

Rolklaver

Dit jaar is het in mijn tuin het jaar van de indringers. Mijn tuin is vooral een heemtuin. De planten die er staan heb ik zelf uitgenodigd en zelf geplant. Soms komt er een bij die ik altijd al gewenst had, zoals de echte heemst of de egelskop in de oever van de vijver.

En, ik geef het toe, af en toe steekt een achterblijver uit het verleden, zoals een roodgele tulp, de kop op.

Maar dit jaar is het anders. Er is een complete invasie van niet genode gasten. De haagwinde neemt zonder aanzoek mijnerzijds bijna de gehele lengte van mijn ruige oever over, vrolijk haar witte kelkjes tonend.

Toevalstreffer

Als rechtgeaard IVN'er ga ik regelmatig - al dan niet met mijn teckeltje - op pad in de hoop 'iets' te zien van de natuur. Maar soms komen dingen gewoon op je pad.

Zoals een poosje geleden terwijl ik op een terrasje een drankje nuttigde. In eerste instantie had ik nog niets in de gaten, maar toen het gezoem aanhield werd duidelijk dat een enorme zwerm bijen neerstreek in de bosjes. Eerst in een soort kleine bolletjes die al snel samenklonterden tot één bal.

Na een poosje verscheen een imker die de hoofdklont voorzichtig in een doos liet vallen. Zonder beschermende kleding! De doos bleef een tijdje geopend op de grond staan tot de nog rondvliegende bijen zich rond de koningin hadden verzameld en de imker een volk rijker was en vertrok.

De volkse naam pispotje doet zij eer aan. Alleen de brandnetel kan haar de baas. Samen strijden zij om mijn oever.

Maar de meest overweldigende indringer is de rolklaver. Ooit heb ik haar aangeplant in mijn vorige tuin. Op de rand van mijn kleinste vijver. Daar was ze mooi en daar bleef ze.

Maar nu, in deze tuin staat zij vanaf april opeens overal. In het gras, langs alle waterranden en in alle drie de perken die ik voor bodembedekkers bestemd heb. En natuurlijk in alle paadjes.

Waar komt zij vandaan? Waarom nu opeens? En waarom zoveel?

Ik weet het, de rolklaver is de waardplant voor het icarusblauwtje. Het aantal bijensoorten dat nectar bij rolklaver haalt is opmerkelijk groot, en de harsbij is zelfs een echte rolklaverspecialist.

Maar zij is met meer dan mijn liefde aankan.

Catherine van de Graaf

Zoiets maakt mijn dag dan weer tot een feestje - zeker als het fototoestel bij de hand is.

Wil Ezendam

Daar bij de waterkant

Marianne van den Bosch - Parende waterjuffers

Lida Reurings - Strekspin

Tine van der Schaaf - Slangpootvlieg

De leden van onze IVN Natuurfotografieclub sloten zich aan bij het thema IVN Slootjesdagen. Met de vrijheid om het begrip sloot ruimer te nemen en de natuur in en rondom de waterkant te fotograferen. In de zomerperiode is het riet langs de sloten hoog geworden, dus iets van het leven in en om de sloot is lastig vast te leggen. Er zijn foto's genomen rondom en op het water, zoals een vijver of een andere waterplas. Libellen en juffertjes werden vaak waargenomen. Geen kikkers? Ja hoor, ook die zijn gespot en vastgelegd. En ook bijzonder, een kleine plevier, een erg druk vogeltje langs de waterkant. In ieder geval zijn we allemaal weer op pad geweest en hebben we met veel plezier onze foto's genomen.

Willy Drubbel - Groene kikker

Sjors Mastenbroek - Kleine plevier

De favoriete natuurplek van Ellen Asselbergs uit Uithoorn

Hoe ziet je dag eruit ?

We beginnen met koffie en de krant, dan wat rommelen in de tuin, daar is altijd wat te doen. Meestal een wandeling of een stuk fietsen door de polder; in ieder geval veel buiten zijn. En natuurlijk heerlijk een boek lezen. Dat is als we thuis zijn, want we gaan er ook nogal wat op uit. De bedoeling was eigenlijk om flink te gaan reizen toen mijn partner met pensioen ging, maar daar zette corona een streep doorheen. En dan kom je erachter dat er natuurlijk ook in eigen land heel veel te zien is. We hoeven ons bepaald niet te vervelen!

Waar word je blij van?

Eerlijk gezegd geniet ik van veel dingen. Ook van de kleine dingen tijdens een wandeling. De golven op de Amstel als er een flinke bries staat. Die rare eend met zijn krul op zijn hoofd die altijd alleen staat, totdat er ineens een klein bolletje naast staat met precies zo'n krul op zijn bol. Is 't toch nog allemaal goed gekomen! En lekker eten, een avond met goede vrienden.

Mooiste natuurmoment/- ervaring van afgelopen periode?

Daar hoef ik niet lang over te denken! Het was mei dit jaar, we waren met zijn drieën in de prachtige Weerribben bij Paasloo aan het wandelen. En daar hoorde ik voor het eerst het hoemp-hoemp-hoemp van een roerdomp. Nog nooit gehoord, maar je weet meteen wat het is. Dat was een heel bijzonder moment. Gezien heb ik 'm natuurlijk niet, maar horen was al een prachtige belevenis!

Lid van IVN De Ronde Venen & Uithoorn:

Zeven jaar. Na mijn pensioen ben ik lid geworden en de Natuurgidsenopleiding gaan doen. Een jaar later was ik secretaris en dat heb ik vijf jaar gedaan.

Waar komt je interesse in de natuur vandaan?

Dat heb ik van huis uit meegekregen. Wij woonden aan de rand van Bergen op Zoom, pal achter het seminarie met veel natuur om ons heen. Mijn vader was jager en heeft me, al klinkt dat misschien tegenstrijdig, veel respect voor de natuur en dieren bijgebracht. Als de boer weer eens een nest had weggemaaid, werden de eieren bij ons gebracht en in de broedmachine gedaan. De ene keer hadden we een hoop fazanten in huis dan weer een nest andere vogels. We hadden altijd veel dieren thuis waar we goed voor moesten zorgen. En ja, we aten ze ook op, daar werd niet sentimenteel over gedaan. Vissen op 't Scheld met vader maar pas nadat ik alle minder aangename stappen, zoals pieren rijgen, had doorlopen zonder 'Gedverdemme!' te zeggen. Net als de moestuin waar we uit oogstten en wekten, werd alles uit de natuur gebruikt. Eigen asperges, sperziebonen en ook eigen vlees. Van jongs af aan was het ook niet: "daar zit een vogel", maar het beestje werd bij naam genoemd.

Op welke wijze ben je actief binnen IVN en vertel hier iets over :

Ik werk mee met de NME-tuin, ben lid van de fotogroep, zet koffie bij de lezingen en help de kinderen met de schoonmaak van het Tiny Forest. Gidsen is niet zo mijn ding dat laat ik liever over aan de echte kenners. Ik ben op zijn best een middelmatige generalist. Ik vind het erg leuk om bij de lezingen te helpen. Natuurlijk omdat de meeste lezingen echt interessant zijn, maar ook om te kijken welk publiek er op af komt. Ik heb ook meegewerkt met de nieuwe slotjesdagen voor de scholen. Petje af voor Rob en Anouk hoe dat opgezet is en hoe dat aanslaat bij de scholen! Nu we beiden met pensioen zijn, wil ik me niet teveel vast leggen en van onze vrijheid genieten maar daarnaast natuurlijk ook aan dit soort activiteiten meewerken als ik kan.

Heb je nog andere activiteiten in relatie met natuur en duurzaamheid?

Niet zo heel veel, maar ik ga bijvoorbeeld wel naar gemeentelijke bijeenkomsten over duurzaamheid in mijn eigen woonplaats Uithoorn. Ik heb ook erg veel respect voor de kennis en inzet van de Groengroep in Uithoorn.

Favoriete natuurplek in onze omgeving:

Ik ga niet kiezen, dat zijn er gewoon twee. Het eerste, in willekeurige volgorde natuurlijk, is het Landje van Vermeij. Een veengebied met deels rietland en deels verschraalde grond, uitkijkend op de Zijdelse Zomp, het begroeide deel van het Zijdemeer. Als je daar loopt voel je je toch midden in de natuur, ook al is het natuurlijk een postzegel in dit meest verstedelijkte deel van ons IVN-gebied. Het andere gebied, nog steeds in willekeurige volgorde, is de Bovenkerkerpolder en dan speciaal het Weidevogelpad. Heerlijk de weidsheid van dat gebied waar boeren nog de bermen in ere houden en met alle weidevogels die je daar kunt zien en horen, zeker in het voorjaar.

Waarom juist deze plekken?

Ik denk, als Jac. P. Thijsse hier vandaag de dag zou lopen, hij toch wel een traantje zou wegpinken. Ik kom dus van de zandgronden en het boomrijke gebied rond Bergen op Zoom, maar heb inmiddels toch echt wel mijn hart verpand aan de weidsheid van deze plekken.

Wat moet je nog van het hart?

Dat klinkt alsof ik iets kritisch zou moeten zeggen, maar ik wil juist iets positiefs kwijt wat terugslaat op wat ik hiervoor zei: de verrijking die de Natuurgidsenopleiding mij heeft gegeven. Weten waar je loopt, het landschap begrijpen waarom het is zoals het is. De geschiedenis die je in de bodem kunt lezen en de bewondering voor hoe we het land en het water in toom kunnen houden in dit zompige gebied. En wat ik ook nog kwijt wil, is dat ik zo enorm kan genieten van al die IVN-werkgroepers die volkomen gepassioneerd bezig zijn en anderen kunnen laten genieten van hun kennis en kunde op hun 'vakgebied'. Zoals ik al zei: ik kan van veel genieten!

Sep Van de Voort

De Grote kaardebol

Vorige zomer was het ons gelukt, ondanks de coronaperikelen, in Zuid-Limburg een verblijf te boeken in een B&B. Het was een zeer hete week waarin wandelen alleen in de vroege ochtend mogelijk was. Gelukkig beschikte de B&B over een lommerrijke tuin. In het grasveldje en in de borders ontdekte ik een aantal zaailingen van de kaardebol. De volwassen planten waren al uitgebloeid. De eigenaresse vond het goed, dat ik een tweetal van die zaailingen mee naar huis nam. Ze hebben de winter overleefd en zijn tot volle wasdom gekomen.

Wat een imposante plant, zo'n 2 meter hoog. Mij spreekt het meest de bloeiwijze aan. Er komt een lila bloemenkransje in het midden van de bol. Als dit kransje is uitgebloeid ontstaan er 2 nieuwe kransjes boven en onder het al uitgebloeide. De bloemetjes worden druk bezocht door hommels. Het skelet met de stekelige bloemhoofden die naar verluidt werden gebruikt om lakense stof te 'kaarden' of ruwen, zal naar ik hoop in de herfst en de winter nog de moeite van het bekijken waard zijn. Ik hoop ook op bezoek van puttertjes.

Joop Govers

Bloemen, insecten en grassen

Superleuk ! Na de aankondiging in de vorige RondUit van enkele activiteiten van de plantenwerkgroep hebben voor al die activiteiten zich mensen aangemeld. Geweldig, alles kon doorgaan! Passend dus om van dit alles verslag te doen. 'Mijn Berm Bloeit' was begin juni als eerste aan de beurt, daarna de telling van de insecten bij het Waverveensepad in Mijdrecht en als laatste de inventarisatie van grassen op de Vuurlijn in Uithoorn-De Kwakel.

Mijn Berm Bloeit

Bermen zijn een belangrijk leefgebied voor planten- en diersoorten. In een berm met een grote bloemenrijkdom en een hoge nectarproductie is voor boerenlandvlinders en andere insecten veel te halen. Sinds 2017 organiseren Floron en de Vlinderstichting het project 'Mijn Berm Bloeit' met als doel de kwaliteit van bermen buiten de bebouwde kom in kaart te brengen. Zo ontstaat een beeld waar waardevolle bermen liggen en waar bermen zijn die beter beheerd kunnen worden.

Voor ons als IVN-afdeling is het natuurlijk interessant te weten hoe de bermen er in De Ronde Venen en Uithoorn voor staan. Daarom hebben we in juni op twee avonden met een groepje vrijwilligers een berm in Uithoorn en een in Abcoude geïnventariseerd. De berm in Uithoorn ligt langs de Amsteldijk Zuid en in Abcoude aan de Winkeldijk.

Over een traject van 100 meter inventariseerden we de planten door om de tien meter stil te staan en alles wat binnen een meter van ons groeide te noteren. Dus niet alleen de nectarplanten, maar ook niet-bloeiende planten en windbestuivers zoals grassen. In Uithoorn troffen we een persicaria zonder vlekken op het blad aan die we maar niet op naam konden brengen. Inmiddels ben ik er achter dat dit een veenwortel is, een plant die zowel op het land groeit als op het water drijft.

Na het inventariseren zijn de resultaten ingevoerd op de website van de Verspreidingsatlas:

www.verspreidingsatlas.nl/projecten/floron/bermen

Amsteldijk zuid

Op basis van de ingevoerde soorten en aantallen is de nectarindex van de berm berekend. Daarvoor wordt gekeken naar de nectarproductie en de bloemenrijkdom. Hoe hoger de nectarindex, hoe meer nectar er beschikbaar is voor insecten. Bermen met een nectarindex van 5 hebben jaarrond een gevarieerd bloemenaanbod en veel nectar. Bermen met een index van 1 hebben weinig te bieden aan insecten.

Helaas had de berm bij Abcoude zo'n lage index van 1, de berm in Uithoorn had een gemiddelde index van 3. Werk aan de winkel dus voor het maaibeheer in De Ronde Venen. Volgend jaar willen we de inventarisatie weer gaan doen. Het is een gezellig, nuttig en informatief project.

Insecten inventariseren aan het Waverveensepad in Mijdrecht

Het afgelopen jaar heeft Waternet de dijk langs het Waverveensepad verstevigd. Hiervoor is de bestaande begroeiing gekapt en verwijderd. Toen de dijk afgelopen april klaar was, is er ingezaaid met een zaaimengsel van inheemse grassen en kruiden. De bedoeling is dat er altijd wat bloeit en veel verschillende insecten worden aange trokken. Het mengsel was dan ook zorgvuldig uitgezocht.

Om te weten te komen welke soorten insecten hier voorkomen, inventariseren we met een enthousiast groepje de insecten op het ingezaaide stuk land, de eerste keer eind juni. De ontwikkeling van de ingezaaide vegetatie was erg traag verlopen met als gevolg dat er vooral spontaan opgekomen planten (pioniers) zichtbaar waren. Niettemin zagen we toch 19 soorten insecten. De absolute kampioen was het Zevenstippelig lieveheersbeestje, meer dan twaalf exemplaren. Maar er waren ook tien Variabele waterjuffers, in Nederland een van de algemeenste zwart met blauwe juffers en een soort die echt in deze omgeving thuishoort. Helaas kon de tweede telling in juli vanwege de regen niet doorgaan.

Om een echt beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de insectenpopulatie op die locatie is het plan om ze over een langere periode te monitoren. Liefst dit jaar nog een keer in augustus/september en komend jaar meerdere keren. Een vergelijking met de vegetatieontwikkeling kan dan nog tot leuke resultaten leiden.

De Vuurlijn

Het is verrassend hoe je geconfronteerd wordt met de geschiedenis van een dijk, weg of stuk grond als je er maar even in verdiept. Dit geldt ook voor het weggetje 'de Vuurlijn' en de dijk ernaast die de weg beschut. Als je daar nu komt, zou je toch nooit denken dat deze smalle weg de voorloper is van de provinciale weg, de N201. De Vuurlijn had vroeger een belangrijke rol als onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Het vormde de zuidelijke flank ervan en de verbinding tussen het Fort aan de Drecht en Fort bij De Kwakel. Over de Vuurlijn konden troepen zich verplaatsen en zo nodig gescht opstellen bij batterijen zodat er geen vijanden tussen de forten door zouden sluipen. Omdat de weg waarover ze liepen lager lag dan de grasdijk ernaast, waren ze onderweg beschermd tegen vijandelijk vuur.

Het gedeelte van deze grasdijk tussen de Watsonweg en het eerste dijkbrede hek is onze looproute voor inventarisatie en monitoring van de begroeiing op de dijk. De eerste keer, begin juli, hebben we ons beperkt tot grassen, de volgende keer nemen we ook de kruiden mee. 'We' zijn hier (buiten mijzelf) IVN'ers die in de buurt wonen en wel eens willen weten wat voor planten er in hun eigen omgeving groeien. Zo'n inventarisatie is daar natuurlijk een uitgelezen kans voor. We beschouwen de twee inventarisaties dit jaar als proefdraaien voor de komende jaren.

We monitoren de vegetatie op verzoek van Waternet, de beheerder van de dijk. Waternet wil de dijken binnen het waterschap bloemrijker maken en heeft hiervoor enkele dijken als pilot aangewezen. Dit deel van de Vuurlijn is daar een van. Door een regelmatige inventarisatie over langere tijd is het mogelijk te zien hoe de vegetatie zich ontwikkelt.

De dijk was tot nu toe voornamelijk begroeid met Engels raaigras. Dit gras is goed bestand tegen betreding door mens en dier. Ingezaaide weiden met een dominantie van Engels raaigras zijn zeer productief, maar ook soortenarm. Ze zijn te herkennen aan een glanzend groene kleur, meer dan 50% van de vegetatie bestaat dan uit Engels raaigras. De weinige kruiden komen voor op kleine open plekken en zijn de algemene soorten. Graslanden worden voor beheer wel beschreven in graslandfases, lopend van fase 0 naar fase 5. Fase 0 is het voedselrijkst, maar heeft de laagste biodiversiteit.

In fase 1 zijn er meer verschillende grassoorten en dus verschillende kleuren te vinden. Er komen meer kruiden voor dan in fase 0, maar grote groeiplekken zijn ook in deze fase nog erg beperkt. Met een goed beheer ontwikkelt het grasland zich langzaam maar zeker richting fase 5, die voedselarm is, maar met meer biodiversiteit.

Fase 0 met een grote dominantie van Engels raaigras was kenmerkend voor de grasdijk langs de Vuurlijn. Na werkzaamheden aan de Vuurlijn vorig jaar is de dijk dit voorjaar opnieuw ingezaaid met een grassenmengsel. Het resultaat konden we tijdens de inventarisatie zien: naast Engels raaigras troffen we op alle plekken waar we telden glanshaver, Gewoon struisgras, Gestreepte witbol, kropbaar, timotheegras, kweek en Ruw beemdgras aan. Er is dus duidelijk sprake van een positieve verandering ten opzichte van de beginsituatie. Dit stemt hoopvol voor het vervolg.

Het plan is deze projecten volgend jaar voort te zetten. En daar komt wellicht een project aan Batterij Zuid (ook deel van de Stelling van Amsterdam) aan het Gein naast de Oostzijdse Molen bij. De beheerder zet tien landgeiten in bij het beheer op 2 ha. Hij wil graag dat IVN het volgende seizoen hier ook de vegetatie gaat inventariseren en wil daarnaast ook een of meer rondleidingen gaan verzorgen.

Het leuke van inventariseren is niet alleen dat je allerlei verschillende planten ziet en altijd wel iets verrassends tegenkomt, maar ook dat het onder alle vormen van lockdowns kan worden uitgevoerd.

Jetske van den Bijtel

IVN slootjesdagen in Wilnis

De IVN slootjesdagen vonden dit jaar plaats in het weekend van 11 tot en met 13 juni. Uitgangspunt is om samen met ouders en/of grootouders op avontuur te gaan langs de slootkant.

Voor dit avontuur stonden wij op 12 juni met de schepnetten in de aanslag paraat achter 'de Woudreus' in Wilnis. Lia had al ontdekt dat hier, in de sloot, van alles zat. Het was een mooie dag en daar kwamen de kindertjes al vrolijk aangehuppeld. Net als wij hadden ze er zin in. Picknickkleed, zoekkaarten, vangbakken en vergrootglazen, al het benodigde was er.

Uitleg hadden ze niet nodig want hup, daar doken ze al tussen het riet op zoek naar waterdiertjes. Lia had gelijk, er zat van alles. Hebben we bijzondere dingen gezien, geen idee, want eigenlijk weten we niet eens zoveel van waterdiertjes. Hadden de kinderen het naar hun zin, ja, ze kregen er geen genoeg van. Opa wilde er op een gegeven moment wel een punt achter zetten maar daar dacht zijn kleinzoon toch anders over: "Nog een keertje, opa".

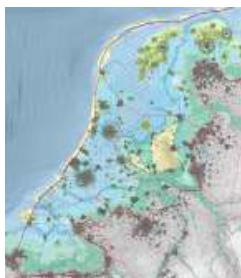
Een papa uit Maarssen had geen probleem met tijd, na 1,5 uur scheppen waren hij en zijn kindertjes nog steeds niet uitgekeken. Lia besloot aan deze enthousiastelingen 2 van haar eigen schepnetjes mee te geven zodat ze het thuis nog eens over konden doen.

En zo fietsten we tevreden naar huis met de overige schepnetjes op de bagagedrager.

Dag lieve kindertjes, het was weer een leuke buitenbeleefdag.

Anja de Kruijf en Lia Rademaker

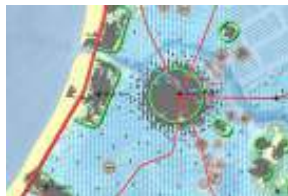
Zeg 't es duidelijk voor je Moeder Aarde

Houdt NL-2200 het hoofd boven water? Wellicht met 'klimaatadaptatie'.

Da's een van de zestien transformatiewiggen waarin de gilde van Médiateurs/ DoingWedges haar energie en haar inkomen investeert, o.a.:

Changegericht communicatie, klimaat, postcarbon, de energie-

transitie, cultuur, biodiversiteit, wetenschap, mondiaal bestuur, mobiliteit, gelijke behandeling van mannen en vrouwen en van fauna en flora, en meer.

Heldere boodschappen met gezag. Inspirasi.

YesWeCanisme. Pick up your pen - and move up your ideas and yourself!

The world is in your hands. And your message in ours.

Writing, translating, editing, reports, scripts.

In the Very Best English, from NL EN FR ES.

gotothepro@osborn.nl

Doing Wedges 2010 > Sustainable Development Goals wheel 2016 > Maps by Lola Architects 2019.

Nieuw digibord NME-centrum

Vorig jaar zijn de leden, aanwezig op de Algemene Ledenvergadering, akkoord gegaan met de sponsoring van 50% van de aanschaf van een nieuw digibord voor het NME-centrum in Wilnis. Een voorwaarde was wel dat wij als IVN De Ronde Venen & Uithoorn ook gebruik mogen maken van dat digibord voor lezingen en cursussen. Het digibord gaat de beamer vervangen.

Om een digibord uit te zoeken was een miniprojectgroepje opgericht. Zo zijn Anouk Andreae en Rob Idema begonnen aan de zoektocht voor het mooiste en beste digibord dat te krijgen is. Dat valt natuurlijk niet mee en na vele uren speuren op internet en demonstraties door bedrijven, is in het najaar van 2020 de keuze gevallen op de 'SMART Board 275', een scherm van 75 inch op een vrijrijdbaar onderstel met een ingebouwde computer.

Anouk en Rob hebben al een aantal keren met het scherm mogen werken. Zo is op 22 april vanuit het NME-centrum via het nieuwe digibord een presentatie gegeven aan alle begeleiders van de slootsafari, die thuis via Teams aan de vergadering meededen. De techniek van tegenwoordig is werkelijk ongelooflijk. De camera die op het digibord staat pikt degene er uit die praat en zoomt daarop in. Het is ook heel prettig om de deelnemers op het grote digibord te zien terwijl je de presentatie staat te geven.

Je kunt een PowerPoint-presentatie meenemen op een USB-stick en deze dan direct aansluiten in het bord. De presentatie kan dan rechtstreeks vanaf de USB-stick worden gegeven. Via gebaren op het digibord kun je naar

de volgende dia of je kunt met een afstandsbediening de presentatie voor- of achteruit spoelen. Er is een permanente verbinding met internet, dus alle filmpjes via het net kunnen worden getoond.

De internettoegang is geheel kindvriendelijk gehouden, dus het is bij zoekopdrachten niet mogelijk dat er vreemde onverwachte resultaten op het scherm verschijnen. En op werkelijk ieder scherm kan geschreven worden. Het digibord maakt dan direct een kopie van wat op dat moment op het scherm te zien is. Deze kopie kan weer bewerkt worden op een zogenaamd whiteboard.

Het scherm gaat geheel geïntegreerd worden in het NME-centrum. Arjen Woltman is druk bezig om aan de muur een kast te bouwen waar het digibord heel mooi in past, permanent uit het zicht is maar ook direct klaar staat om gebruikt te worden. Arjen verdient dan ook veel lof voor het vele werk dat hij daar in gestoken heeft. Het NME-centrum en IVN De Ronde Venen & Uithoorn hebben zo een mooie aanwinst voor presentaties, cursussen, videoconferencing en vergaderingen. Tevens kunnen we de beleving voor kinderen en bezoekers nog leuker maken.

Wil je meer over het digibord weten, schroom dan niet om contact op te nemen met Rob (rj.idema@gmail.com) of Anouk (nmederondevenen@odru.nl). Ze helpen graag om de werking van het digibord uit te leggen.

Rob Idema

Tuin Bram de Groote weer open

Wie kent dit pareltje van Uithoorn niet? Op de hoek van de Boterdijk en het Elzenlaantje ligt de Tuin van Bram de Groote, een tuin die aangelegd is door de laatste bewoner van dit terrein met een verzameling bijzondere bomen uit de hele wereld, later omgevormd naar een heemachtige tuin met vele gebiedseigen plantensoorten. Na het overlijden van Bram heeft uiteindelijk Landschap Noord-Holland het beheer over dit gebied gekregen. Het onderhoud zelf ligt in handen van een vrijwilligerswerkgroep die elke woensdagochtend aan de slag gaat. Ook maken de vrijwilligers het mogelijk dat de tuin elke eerste zondag van de maand voor publiek te bezichtigen is. Veel werkgroepsleden ken ik ook als lid van onze IVN-afdeling.

En toen kwam corona. Open dagen waren anderhalf jaar niet mogelijk, maar de tuin moest wel onderhouden worden. In plaats van elke woensdagochtend werd er nu in kleine groepjes op verschillende dagdelen gewerkt. Het gezellig koffie drinken met de groep was niet mogelijk. Nu de regels versoepeld zijn en de meeste leden hun vaccinaties gehad hebben, kon de tuin weer open. Op zondag 1 augustus was het zover en ondanks het regenachtige weer kwamen er weer een 30-tal bezoekers.

Omdat mijn foto's wat somber waren bracht ik de woensdag daarop nogmaals een bezoek en daar zat de hele club van zo'n 15 personen buiten aan de koffie. Het was de eerste keer in die anderhalf jaar dat iedereen weer gezamenlijk aan de slag kon. Op naar het normaal.

Wie de tuin dit jaar nog wil bewonderen: de volgende open dag is zondagmiddag 5 september van 13:00 tot 16:00 uur. Je bent welkom.

Wim Bax

Is de Japanse duizendknoop te bestrijden?

Hoe mijn belangstelling voor de Japanse duizendknoop (JDK) gewekt is, heb ik in de vorige RondUit beschreven. Deze invasieve exoot is zowel economisch als ecologisch een groot probleem aan het worden. De wortels en stengels hebben een enorme groei­kracht, die schade aanbrengt aan bijvoorbeeld funderingen van gebouwen, rioleringen en andere leidingen en kabels. Een horror­plant, een sterke overlever met diepe dikke wortel­stokken, die inheemse vegetatie overwoekert en verdringt. De vermindering aan inheemse plantensoorten heeft ook effect op de (on)gewervelde dieren die samenleven met die vegetatie, kortom, een aanslag op de biodiversiteit. Eenmaal gevestigd is de plant moeilijk weer weg te krijgen. Een vriend vertelde me dat hij ze onder zijn huis had en tenslotte maar glyphosaat (Roundup) gebruikt had. Dat werkte wel, maar glyphosaat is een stof met carcinogene en hormoonverstorende risico's.

Voor mij een reden me meer te verdiepen in de bestrijding. Want aan bestrijding van de soort moet hoge prioriteit gegeven worden, aldus een landelijk protocol: "niks doen is geen optie, elk jaar niet bestrijden zal een volgend jaar tot hogere kosten leiden."

Dat de JDK hier aanwezig is hebben we te danken aan de arts/botanicaus Von Siebold. Hij voerde de duizendknoop begin 19e eeuw in vanuit Japan, kweekte ermee in de Hortus in Leiden en verstuurde materiaal naar collega's in Engeland en in Amerika die er ook mee verder werkten. "Dankjewel meneer Von Siebold" zullen we maar zeggen. Pas rond 1950 is de plant overigens pas op grotere schaal verwilderd.

Voor de bestrijding van de JDK is het van belang het volgende van de plant te weten. De Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) is een 1,5-3 meter hoge, overblijvende plant. De holle, rechtopstaande stengels zijn roodbruin gevlekt en sterven tegen de winter af. De plant overleeft als wortelstok. Bloeitijd van juli tot en met september met crème-witte kleine bloemen. Ze planten zich (nog) niet met zaden voort omdat de meeldraden steriel zijn. Recent echter zijn mannelijke

Gedeeltelijk gemaaid, slecht afgevoerd. Locatie busbaan Uithoorn. 7 augustus.

planten gevonden die fertiel stuifmeel produceren, waardoor verspreiding via zaad wel mogelijk is. De verspreiding van de JDK geschiedt grotendeels doordat zeer kleine fragmenten van wortelstokken en stengelden makkelijk kunnen afbreken en uitgroeien tot een nieuwe plant.

Het ministerie raadt af om de JDK te bestrijden door te maaien, behalve als bijvoorbeeld de verkeersveiligheid dit vereist. Het regelmatig maaien leidt niet tot het verdwijnen van de plant (uitmergelen), maar vergroot de kans op verdere verspreiding doordat fragmenten van wortelstokken en stengels overblijven. Natuurlijk kan het zorgvuldig verzamelen en afvoeren van het maaisel dit beperken, mits het niet wordt gecomposteerd, maar bijvoorbeeld verbrand.

Japanse duizendknoop groeit op zeer uiteenlopende plekken zoals spoordijken, braakliggende terreinen, wegbermen, rivierkribben, bosranden en beekoevers. In onze regio heb ik een aantal groeiplaatsen gezien en met regelmaat gevolgd:

- Op de dijk bij het Fort aan de Drecht in Uithoorn: direct achter de fortwoning. Deze dijk is in beheer bij Landschap Noord-Holland.
- Bij de driesprong in het Waverveensepad in Mijdrecht, vlakbij de N201, in een houtwal en het terrein richting de weg.
- Langs het Zijdenveld in Uithoorn vlakbij de Watsonweg in een houtwal langs de 'oude N201'.
- Tegen het noordelijke talud van de busbaan in Uithoorn ter hoogte van het afvalstation groeit een grote hoeveelheid.

Op locatie a bij het Fort is in juni gemaaid en afgevoerd onder auspiciën van de gemeente. Maar na 2 weken kwamen de uitlopers van de afgemaaide stoppels al tevoorschijn en nu na 6 weken staan de planten al tot mijn middel. De beheerders van het Landschap zagen liever een andere methode waar zij meer geloof in hebben, namelijk stomen van de grond. Op locatie d langs de busbaan is op een paar plekken na begin augustus rigoureuus gemaaid en wat minder zorgvuldig afgevoerd. Hier en der lagen nog gemaaide stengels. Ik vrees het ergste qua verspreiding. En bij b en c zijn onlangs de berm­en gemaaid en zie je de stoppels ook weer uitlopen.

Op de dijk bij het Fort aan de Drecht. Situatie na het maaien van 6 weken geleden.

Er wordt nog steeds onderzocht wat waar de beste bestrijding is. De beste aanpak voor onze streken is nog niet uitgekristalliseerd. Decentralisatie van het natuurbeleid verhindert slagvaardigheid. Er zou door de landelijke overheid een plan met protocollen moeten worden gemaakt, maar dat is er nog niet echt. Duidelijk is wel dat elke terreinbeheerder moet bijhouden waar duizendknopen staan en verspreiding moet voorkomen. Maar elke terreineigenaar (ook particulier) is vervolgens zelf verantwoordelijk hoe er mee om te gaan.

Er wordt heel wat onderzoek gedaan aan beheers- en bestrijdingsmethoden. Soms in combinatie met maaien en afvoeren. Injecties met heet water, met zout water of glyfosaat, elektrocutie met elektrische impulsen, het gewenste resultaat is nogal variabel. Wel allemaal methodes om de planten te frustreren, maar verwijderen gaat zeer moeizaam. Het beste is de grond tot 3 meter diep af te graven, deze grond te steriliseren, te zeven en eventueel te hergebruiken, maar doe dat eens met een dijk of een houtwal. Het is in elk geval heel kostbaar en wie betaalt dan?

Biologische bestrijding is ook in onderzoek. Schapen eten de stengels en wortelstokken wel, maar dit heeft niet hun voorkeur. Varkens woelen de wortelstokken los, maar eten ze liever niet. Maar er is hoop.

In Azië heeft de plant veel natuurlijke vijanden: verschillende plaaginsecten en schimmels houden de duizendknoop daar onder controle. Ze richten zich op de bovengrondse delen en laten de ondergrondse wortelstokken ongemoeid. Maar in Europa heeft de duizendknoop geen natuurlijke vijanden. Hierdoor kan de plant uitbundig groeien en zich verspreiden. Dus wordt er onderzoek gedaan naar de introductie van deze schimmels en de Japanse bladvlo. Vooral die laatste krijgt aandacht.

Uitgezocht is dat deze bladvlo alleen de Aziatische duizendknopen als waardplant benutten en onze inheemse duizendknopen (zoals adderwortel, veenwortel, perzikkruid) laten staan. De bladvloen zuigen sap uit blad en stengel en verzwakken de plant. Nu gaan de experimenten verder, JDK wordt in kassen gekweekt en besmet met deze bladvloen. Vervolgens worden de besmette planten in een populatie JDK in het veld gezet, waarna de bladvloen overspringen naar de 'gezonde' planten. Dit onderzoek vergt nog wel een aantal jaren, maar lijkt veelbelovend.

Ik wil de ontwikkeling van de verschillende beheers- en bestrijdingsmethoden blijven volgen. Iedereen die voor mij nieuwe vindplaatsen weet te melden, graag: wimbax@planet.nl.

Wim Bax

Bronnen:

www.invasieve-exoten.nl

www.bestrijdingduizendknoop.nl

[factsheet-japanse-duizendknoop-nvwa-20200701 \(pdf\)](#)

Uitlopende stoppels een week na het maaien

Van het NME

World Cleanupday in De Ronde Venen, doet u mee?

Op zaterdag 18 september is het World Cleanup Day. In de zomer ontstaat zwerfafval in de natuur. Wilt u meehelpen met opruimen, heeft u opruimmaterialen nodig of wilt u het verzamelde afval laten ophalen door de gemeente? Stuur dan uiterlijk 6 september een mail naar NMEderondevenen@odru.nl

50-dingen Feest bij De Woudreus op 19 september

Kom slootje springen, naar kleuren speuren, een brandnetelshake brouwen enz. De 'Natuurdetective' verzorgt voorstelling van een half uur. Meer informatie en aanmelden via www.dewoudreus.nl

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

www.editoo.nl

FSC
www.fsc.org

MIX

Papier van
verantwoorde
herkomst

FSC® C017135

Retouradres indien onbestelbaar: Pieter Joostenlaan 28a, 3648 XR Wilnis

